

Gücünü *İstanbul Okan Üniversitesi*'nden Alan

OKAN KOLEJİ

ANAOKULU | İLKOKUL | ORTAOKUL | LİSE

Lise

Rehberlik Bülteni

HAKLARINI BİLEN ÇOCUK, DİNLEYEN AİLE

NİSAN 2026

www.okankoleji.com

Sayın Velilerimiz,

Çocuklarımızın büyüme serüveninde, onların sadece fiziksel ihtiyaçlarını karşılamak değil, aynı zamanda haklarını bilen ve bu haklara saygı duyulan bireyler olarak yetişmelerini sağlamak en temel sorumluluklarımızdan biridir. "Haklarını Bilen Çocuk, Dinleyen Aile" mottosuyla hazırladığımız bu bülten, ortaokul ve lise dönemindeki gençlerimizle kuracağınız köprüde size rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.

1. Hak Temelli Ebeveynlik Nedir?

Hak temelli ebeveynlik, çocuğu bir "yetişkin aday" veya "mülk" olarak değil; bugün sahip olduğu haklarıyla tam bir birey olarak görmektir. Ortaokul ve lise yılları, bireyselleşmenin en keskin olduğu dönemlerdir. Bu dönemde çocuğunuzun haklarını tanımanız, aranızdaki güven bağıını koparmadan otorite yerine rehber olmanızı sağlar.

Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin Temel Taşları

- Katılım Hakkı:** Kendilerini ilgilendiren her konuda görüşlerini ifade etme ve bu görüşlerin dikkate alınması hakkıdır.
- Gelişim Hakkı:** Fiziksel, zihinsel, ruhsal, ahlaki ve toplumsal gelişimlerini tam potansiyeliyle sürdürme hakkıdır.
- Özel Hayatın Gizliliği:** Çocuğun odası, günlükleri ve dijital mahremiyeti bu kapsamdadır.

2. Ergenlik Döneminde "Dinleyen Aile" Olmak

Gençler genellikle "Annem/Babam beni hiç dinlemiyor" cümlesini kurarlar. Dinlemek, sadece sessiz durmak değil, karşıdakinin duygusunu anlamaya çalışmaktır.

Etkin Dinleme İçin İpuçları

- 1.**Göz Teması Kurun:** Ama sorgulayıcı değil, destekleyici bir bakışla.
- 2.**Yargılamayı Bırakın:** "Ben senin yaşındayken..." diye başlayan cümleler genellikle iletişimi kapatır. Bunun yerine "Bu seni nasıl hissettirdi?" diye sorun.
- 3.**Dijital Sessizlik:** O size bir şey anlatırken telefonunuzu bir kenara bırakın. Bu, ona verdiğiniz değer en somut göstergesidir.

Unutmayın: Dinlenildiğini hisseden çocuk, ailesine danışmaktan korkmaz. Haklarının evde korunduğunu bilen genç, dış dünyada da sınırlarını daha iyi çizer.

Gücünü İstanbul Okan Üniversitesi'nden Alan

OKAN KOLEJİ

ANAOKULU | İLKOKUL | ORTAOKUL | LİSE

3. Ergenlik Yolculuğunda Kritik Haklar ve Sınırlar

Bu dönemde çocukların hakları ile ebeveyn denetimi arasındaki çizgi bazen bulanıklaşabilir. İşte dikkat edilmesi gereken üç ana alan:

A. Eğitim ve Karar Alma Hakkı

Ortaokul sonunda LGS, lise sonunda YKS süreci gençleri büyük bir baskı altına alabilir. Onların meslek seçimi ve ilgi alanları konusundaki haklarına saygı duymak, sadece başarılarını değil, mutluluklarını da etkiler. Kendi hayallerimizi çocuklara dayatmak, onların "kendini gerçekleştirme" hakkını elinden almaktır.

B. Mahremiyet Hakkı

Gençlerin kendilerine ait bir alana (oda, dolap, özel defter) ihtiyaç duyması bir isyan değil, gelişimsel bir haktır. Odasına kapısını çalarak girmek, telefonunu gizlice karıştırmamak (güvenlik riski yoksa) ona "sana güveniyorum" mesajı verir.

C. Dijital Haklar ve Sorumluluklar

İnternet dünyasında çocuğun bilgiye erişim hakkı vardır; ancak bu hakkın güvenli kullanımı için ailenin rehberliği esastır. Yasaklamak yerine, dijital dünyadaki riskleri ve haklarını (kişisel verilerin korunması gibi) birlikte öğrenin.

Gücünü İstanbul Okan Üniversitesi'nden Alan

OKAN KOLEJİ

ANAOKULU | İLKOKUL | ORTAOKUL | LİSE

4. Çatışma Çözme Yöntemleri: Emir Yerine İşbirliği

Çatışmalar kaçınılmazdır, ancak yıkıcı olmak zorunda değildir. Hak temelli bir ailede çatışmalar şu şekilde yönetilir:

- “Ben” Dilini Kullanın: “Sen hep böylesin” yerine “Bu davranışın beni endişelendiriyor” deyin.
- Birlikte Kural Koyun: Ev kurallarını (teknoloji kullanımı, eve geliş saati vb.) gençle birlikte tartışarak koyun. Karar sürecine dahil olan genç, kurala uymaya daha yatkın olur.
- Hata Yapma Hakkını Tanıyın: Ergenlik, deneme-yanılma dönemidir. Hata yaptığında cezalandırmak yerine, sonucun sorumluluğunu alması için destek olun.

Çocuğunuzun haklarını savunmak, ona sınır koymamak demek değildir. Aksine, sağlıklı sınırlar içinde özgürce nefes alabileceği bir güven alanı yaratmaktır. Onu dinlediğiniz her an, gelecekteki özgüvenli yetişkinin temellerini atıyorsunuz.

KAYNAKÇA

- 1.Yavuzer, H. (2020). Ana-Baba ve Çocuk. Remzi Kitabevi. (Aile içi iletişim ve çocuk gelişimi üzerine temel bir eser).
- 2.Özkan, Y. & Taner, Y. (2018). Ergenlik Dönemi ve Sorunları. Bilge Kültür Sanat.
- 3.UNICEF Türkiye. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Uygulama El Kitabı. (Erişilebilir online kaynaklar).
- 4.Cüceloğlu, D. (2016). Geliştiren Anne-Baba. Doğan Kitap. (Çocuğın birey olma hakkını savunan önemli bir rehber).
- 5.T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. Ebeveyn Rehberleri ve Çocuk Hakları Eğitim Materyalleri.

OKAN EĞİTİM KURUMLARI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİRİMİ

Gücünü İstanbul Okan Üniversitesi'nden Alan

OKAN KOLEJİ

ANAOKULU | İLKOKUL | ORTAOKUL | LİSE